

קהל עדת ישורון

י ר ו ש ל י ם

בס"ד

שעור מורה מוריניו הרב יהודה גנס שליט"א שבת שלח תשע"ו:

במעלת הנסכים ושייכותם לארץ ישראל

- א. "דבר אל בני ישראל. כי תבאו אל ארץ מושבותיכם... ועשיתם עליה... והקריב המקריב קרבנו מנחה... ויין לנסך", וכתב רש"י "כי תבאו" – בישר להם שיכנסו לארץ".
- ב. ויש לעיין מדוע דוקא במצות נסכים בישר להם שיכנסו לארץ. ואולי יש לבאר ע"פ מה שאמרו חז"ל¹ "בתחילה כשהיו מביאים נסכים מיהודה לא היה יינם של יהודה מחמיץ...". הרי שבזכות הנסכים היה ברכה בפירות אר"י. ולכן בישר להם שיזכו להכנס לארץ ולהקריב מפירותיה לגבוה, שע"ז יתעלו כל פירות הארץ.
- ג. והנה שיטת רבי ישמעאל² היא שלא התחייבו ישראל בנסכים עד שנכנסו לארץ, וטעם הדבר לכאורה אינו מובן, דהלא נסכים חובת הגוף היא, ולמשנ"ת יש שייכות בין הנסכים לאר"י, שהמצוה היא להקריב מפירות הארץ, ועיי"ז יתעלו את כל פירות הארץ.
- ד. עוד אמרו חז"ל³ על הפסוק "כרם היה לידידי בקרן בן שמן ויעזקהו ויסקלהו ויטעהו שורק ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו" – שהכרם זו ארץ ישראל, ובה בנה את ביהמ"ק שהוא שרשן ועיקרן, ובו עשה מגדל הוא המזבח, ויקב חצב בו אלו השיתין, שנבראו מזמן בריאת העולם לקבל הנסכים. הרי שמעלת ארץ ישראל היא שיש בה את המקדש ואת המזבח והנסכים שמכוחם מתעלה ומתרוממת כל ארץ ישראל.
- ה. וברמח"ל ביאר את ענין זה, וז"ל: "כי ודאי הוא שהיה נחשב לעלוי גדול אל אותם הדברים שהיו עולים ע"ג המזבח, כיון שהיו נקרבים לפני השכינה, וכ"כ יתרון היה להם בזה עד שהיה כל מינם מתברך בכל העולם".
- ו. והנה אף שבזמן הזה אין נסכים אמרו חז"ל⁴ "הרוצה לנסך יין ע"ג המזבח ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין שנאמר אליכם אישים⁵ אקרא". וביאר הרמח"ל שאין הכוונה כאן לכל ת"ח, אלא למי שזכה למעלת הקדושה (שהיא המעלה הגבוהה ביותר בסולמו של רבי פנחס בן יאיר), שהוא דבק בכוראו בלא הפסקה ונבדל ונעתק מן החמירות לגמרי, שאצלו אכילתו ושתייתו היא כקרבן, עייש"ה.

¹ פסחים מ"ב:

² קידושין ל"ז:

³ סוכה מ"ט.

⁴ יומא ע"א.

⁵ עיי"ש בגמ' וברש"י שאישים היינו ת"ח שדומים לנשים [פירש"י ענוותנים ותשושי כח כנשים] ועושים גבורה כאנשים, ונרמז גם כאן שהם כאישים שע"ג המזבח.

קהל עדת ישורון

י ר ו ש ל י ם

- ז. ומצינו כעין מעלה זו לא רק לת"ח אלא גם לסנדק, וכמו שכתב בתורת חיים שהסנדק שהילד נימול על ברכיו הרי הוא כמזבח, ולכן דוקא הוא ישתה מיין המילה, ששתייתו חשובה כנסכים.
- ח. והנה בקרבנות צבור מלבד מעלת הקרבת הנסכים היה עוד ענין נוסף, ששיר הלווים נאמר דוקא בזמן ניסוך היין, וכמו שאמרו חז"ל⁶ "אין אומרים שירה אלא על היין".
- ט. ובזמן הזה יש לנו אולי כעין זה את כל הברכות הנאמרות על הכוס שגם הם ענינם לומר שירה לפני הקב"ה על היין.
- י. ואולי זהו טעם מה שאמרו חז"ל⁷ "אין אומרים קידוש היום אלא על יין הראוי לינסך ע"ג המזבח", שלהנ"ל אולי טעם הדבר שהיין לברכה דומה ליין המנוסך ע"ג המזבח.
- יא. עוד מצינו דמיון בין ניסוך היין ליין של ברכה, במה שאמרו חז"ל⁸ "בזמן שמנסכים יין ע"ג המזבח פוקקין את השיתין לקיים מה שנאמר בקדש הסך נסך שכר"⁹, עיי"ש, ואמרו שם "רבא אכסא דברכתא אגמע גמועי".
- יב. ואולי יש לבאר להנ"ל שגם שתיית היין לאחר שהאדם התקדש בקדושת הברכה יש בה מעין הניסוך, וכדמצינו לענין הסנדק, ולכן הידר רבא לעשות כעין הניסוך במזבח.

⁶ ערכין י"א.

⁷ ב"ב צ"ז.

⁸ סוכה מ"ט:

⁹ ופירש"י שיראה היין עליו כגרון מלא ושבוע.